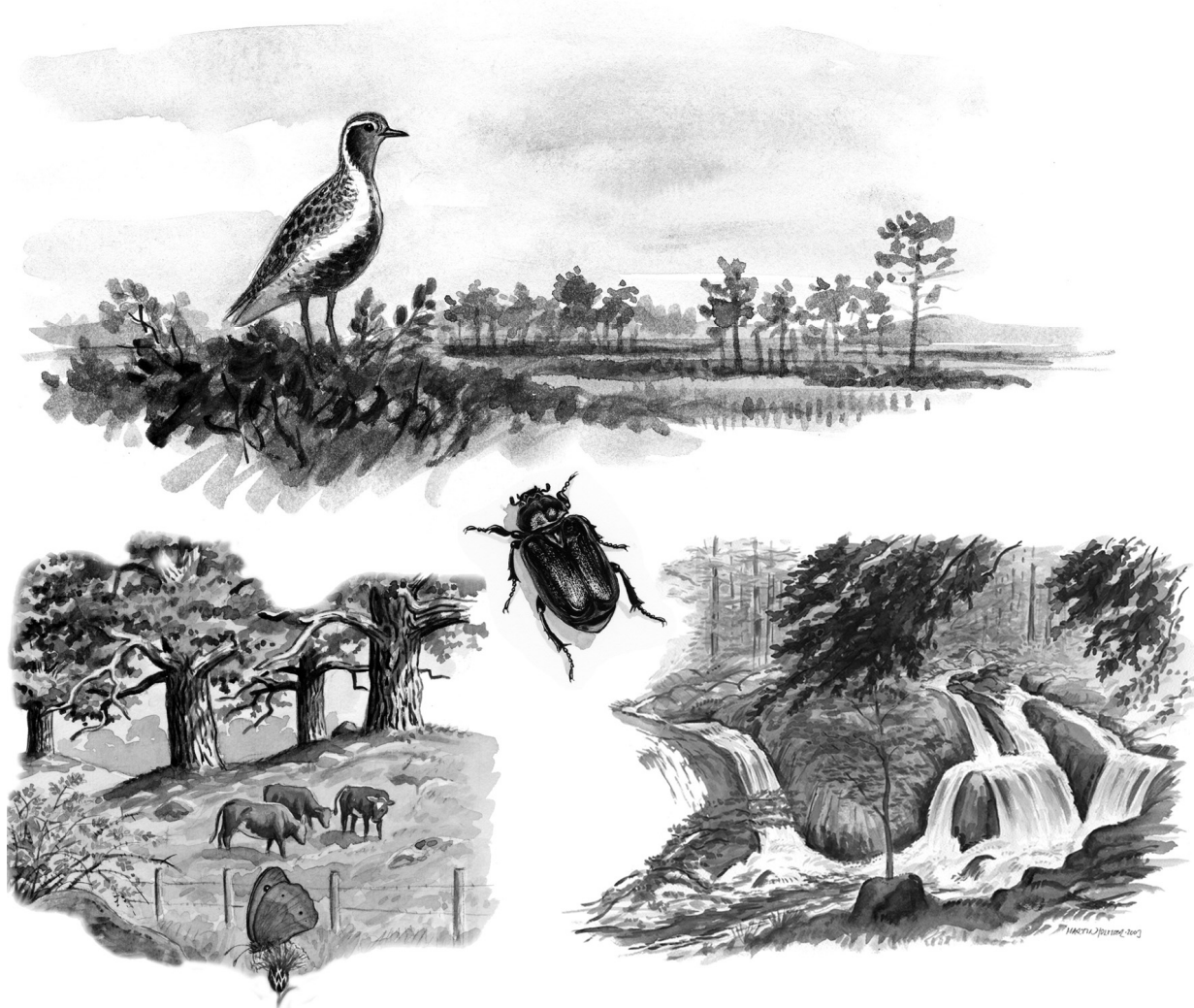

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0520058 Måseskär

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 408 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2010) som sammanlagt har en yta av cirka 244 000 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. I dag är 68 320 hektar landhabitat, 82 960 hektar sötvattenshabitat och 92 720 hektar marina habitat skyddade.

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.lansstyrelsen.se/vastragotaland - Telefon 031-60 50 00 vx.

- E-post: natur.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Skogsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 036-35 93 00 vx.

- E-post: skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Anders Olsson

BEVARANDEPLAN

Diarienummer:
511-19540-2010

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0520058 Måseskär

Kommun: **Orust** *Områdets totala areal:* **1 800 ha**

Områdestyp: **SCI** *Biogeografisk region:* **Marin Atlantisk**

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

1170 - Rev

1365 - Knubbsäl

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta bevarandesyftet i detta området är att bevara en livskraftig population av knubbsälen och dess livsmiljö..

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i juli 2008.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Måseskär i Orust kommun är beläget sydväst om Kåringön. Detta område inkluderar bland annat öarna Fågelskär, Måseskär och Bonden samt en rad mindre öar och skär. I och med sitt västliga läge är hela området mer eller mindre vind- och våg-exponerat. Detta påverkar vilka arter som förekommer och utbredningen hos dessa. På hårdbottnarna i området finns ett rikt växt och djurliv. Under algbältet förekommer bland annat röd hornkorall (*Swiftia rosea*), solsjärnan (*Crossaster papposus*) och hästmusslan (*Modiolus modiolus*).

Vid artdatabankens inventering 2009, registrerades 106 olika arter av ryggradslösa djur från vattnen kring Måseskär. Av de djurarter som påträffades finns 6 stycken på artdatabankens lista över hotade arter.

Knubbsälen är under delar av året beroende av land och Natura 2000-området Måseskär är viktiga sällolokaliteter. Här utnyttjar knubbsälen framförallt områden som inte är allt för

kraftigt påverkade av vågor. Under pälsbytningsperioden och när ungarna (kutar) föds och diar är knobbsälen helt eller delvis bunden till land. Detta inträffar i slutet av maj till augusti och gör knobbsälen känslig för störning under denna period.

Bevarandemål

Bevarandemål är en övergripande beskrivning av områdets tillstånd då det råder en gynnsam bevarandestatus. Bedömningen om ett område uppfyller sina bevarandemål görs med nivåsatta målindikatorer, som är specifika för varje område. Exempel på sådana målindikatorer kan vara djuputbredning och täckningsgrad hos vissa makroalgsarter.

Markägarförhållanden

Staten

Vad kan påverka negativt

Det största hotet mot knobbsälarna är störningar från fr.a. friluftslivet och småbåtstrafiken under juni då de föder sina ungar samt under andra halvan av augusti då de byter päls.

Ett hot mot samtliga naturtyper och arter i området är förändringar i ekosystemet orsakad av människan. Ytterligare hot är utsläpp av olja eller andra kemikalier.

Se även specifika hot under respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Befintligt skydd:

- Samtliga öar och skär samt vattenområdet 300 meter runt dessa omfattas av strandskydd.
- Området berörs också av Fiskeriverkets föreskrifter om fisket i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (FIFS 2004:36) och ligger inom ett större område som utgör riksintresse för både naturvården och friluftslivet enligt 3 kap 6 § MB och som omfattas av särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap 1-3 §§ MB.
- Östra halvan av området omfattas av miljökvalitetsnormer för musselvatten enligt 5 kap MB.

Bevarandestatus

Se under respektive naturtyp och art.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Isakson, E. (2003): Flyginventering av knubbsäl på Västkusten och i Kalmarsund 1999, 2000 och 2001 inom ramen för nationell miljöövervakning. Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Publikation 2003:41, ISSN 1403-168X.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

1170 Rev

Beskrivning:	Geologiska formationer som block och hållar och/eller biologiska bildningar som förekommer på hård- eller mjukbottnar. Reven är topografiskt avskiljda genom att de höjer sig över havsbotten i den littorala eller sublittorala zonen. Revmiljön karaktäriseras av en zonering av bentiska samhällen av alger och djurarter inklusive konkretioner, skorpbildningar och korallbildningar. Musselbankar ingår i detta habitat, om de har en täckningsgrad över 5-10%. Täta och välmående algbälten och en intakt zonering av bentiska djur- och växtsamhällen är nödvändigt för att upprätthålla revens funktion. Reven är känsliga för en ökad sedimentation eller resuspension och verksamheter som skadar revens struktur eller de organismer som är fastsittande på reven.
Bevarandemål:	Ytan som täcks av rev ska inte minska i omfattning. Reven ska ha en naturlig struktur. Djuputbredningen av makroalger ska följa den naturliga förutsättningen för bottenarna. Utbredningen av typiska arter ska ej minska och i de delar av området där ljuset utgör den begränsande faktor ska djuputbredningen vara god. Förutsättningarna för marina djurarter ska vara goda och revens betydelse som livsmiljö för kommersiellt viktiga arter ska skyddas. Vattenkvaliteten ska vara god och vattnet ska vara fritt från antropogen grumling.
Negativ påverkan:	Förutom de för området beskrivna generella hoten kan detta också medföra en negativ påverkan: - Förändringar i det marina ekosystemet orsakad av t.ex. fiske. - En ökad sedimentation. - Försämring av ljusförhållanden orsakad av ökad mängd växtplankton eller påväxtarter. - Mycket omfattande skörd av makroalger (<i>Ascophyllum</i>, <i>Laminaria</i> m.fl.) eller musslor. - Akut påverkan av giftiga algbloomingar. - Påverkan från introducerade arter, t.ex. Sargassosnärj (<i>Sargassum muticum</i>), japanskt jätteostron (<i>Crassostrea gigas</i>) och amerikansk hummer (<i>Homarus americanus</i>). - Fysiska skador på reven orsakat av t.ex. fiskeredskap. - Kättingar, olika former av förankringar och fundament för t.ex. vindkraftsanläggningar.
Bevarandeåtgärder:	Befintligt skydd: - Rev belägna närmare än 300 meter från land omfattas av strandskydd. Förslag till ytterligare åtgärder: - De största hoten mot habitatet rev är överfiske, klimatpåverkan och övergödning, detta är generellt för alla Natura 2000-områden med denna naturtyp. Här krävs åtgärder på såväl ett regionalt och nationellt som internationellt plan.
Bevarandestatus:	Reven i området har gynnsam bevarandestatus
Uppföljning:	Uppföljningsmetoder m.m. kommer att beskrivas senare. Se tillsvaret den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter.

1365 Knubbsäl; *Phoca vitulina*

<i>Beskrivning:</i>	Inom området finns ca 130-450 knubbsälar (år 2007-2009). Dessa behöver tillgång till större ytor med grunda bottenar, lämpliga liggplatser (sandrev, skär eller liknande) för bl.a. pälsbyte samt tillräckligt med föda (fisk).
<i>Bevarandemål:</i>	Förutsättningarna för knubbsälen att söka föda och ostörda liggplatser inom området ska vara god. Området ska signifikant bidra till att säkerställa att den totala populationen av knubbsäl befinner sig inom biologiskt säkra gränser. Därigenom tryggas att knubbsälen som art tillfälligt klarar kraftig dödlighet, orsakad av t.ex. valpsjukevirus.
<i>Negativ påverkan:</i>	De främsta hoten mot knubbsälen är: -Störningar på reproduktionslokalerna (ungarna föds och dias under industrisemestern). -Valpsjukevirus (PDV). -Bifångster i fiskeredskap (främst ungdjur). -Minskad födotillgång (orsakat av överfiske och bottendöd). -Miljögifter.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Befintligt skydd: -Knubbsälen är fredad genom Jaktlagen (3 §). -Knubbsälen skyddas av de bestämmelser som gäller inom sälskyddsområde. Förslag till ytterligare åtgärder: -Forskning pågår om knubbsälarnas dåliga immunförsvar mot valpsjukeviruset (PDV) kan bero på miljögifter. -Utveckling av metoder som minskar bifångsterna av tumlare och säl i fiskeredskap pågår. -Eventuellt behöver landstigningsförbud införas vid samtliga kända sällokaler mellan 15 maj till 15 juli. Det kan dessutom bli aktuellt att införa förbud mot ankring och att vistas inom 100 meter från dessa områden under samma tidsperiod..
<i>Bevarandestatus:</i>	Knubbsälspopulationen decimerades kraftigt (drygt 50 %) under 2002 års virusepidemi (PDV), men antalet knubbsälar beräknas fortfarande vara tillräckligt många av båda könen för att populationen ska kunna bidra till en gynnsam bevarandestatus för arten.
<i>Uppföljning:</i>	Knubbsälen övervakas idag genom årliga flyginventeringar, inom ramen för den nationella miljöövervakningen.